హుస్సాన్ మిథు మాస్వద్కర్

వర్సెస్

బాంబే ఐరన్ అండ్ స్టీల్ లేబర్ బోర్డు మరియు మరొకరు

సెప్టెంబర్ 7, 2001

[S. రాజేంద్ర బాబు మరియు దొరైస్వామి రాజు, న్యాయమూర్తులు.]

కార్మిక చట్టాలు:

పారిశ్రామిక వివాదాల చట్టం, 1947

సెక్షన్లు 2(j), 2 (s) & 10 (1)

సర్వీస్ రద్దు – కార్మిక న్యాయస్థానంలో దాఖలు చేసిన నిర్దేశం – కార్మికుడిగా హోదా – సెక్షన్ 2(j) — నిర్ణయం: నిర్దేశం నిర్వహించదగినది కాదు – బోర్డు పరిశ్రమ కాదు మరియు అప్పీలుదారు కార్మికుడు కాదు – హైకోర్టు ఆ అప్పీలును తిరస్కరించింది — అప్పీలుపై నిర్ణయం: ప్రతివాది బోర్డు ఒక పరిశ్రమ కాదా అనే పెద్ద సమస్యను క్లెయిమ్ ను పరిష్కరించగలిగినప్పుడు అది ఖచ్చితంగా అవసరమైన సందర్భంలో మాత్రమే పరిగణనలోకి తీసుకోవాల్సి ఉంటుందని హైకోర్టు నిర్ణయంలో ఎటువంటి లోపం లేదు.

అప్పీలుదారు బాంబే ఐరన్ అండ్ స్టీల్ లేబర్ బోర్డులో ఇన్స్పెక్టర్ గా పనిచేస్తూ 3 నెలల పాటు పరిశీలనలో ఉంచబడ్డాడు, కానీ బోర్డుని 21 నెలల పాటు కాపాడిన తరువాత అతని సర్వీస్ ని తొలగించారు. అప్పీలుదారు తన విధులను పర్యవేక్షించడం, ఉపేక్షకుడిని గుర్తించడం మరియు గుమాస్తా స్వభావం గల పని అని పేర్కొనా . ఈ వివాదంపై, పారిశ్రామిక వివాదాల చట్టంలోని u/s 10(1) మరియు సెక్షన్ 12(5) కింద లేబర్ కోర్టుకు సూచన చేయబడింది. బోర్డు ఒక పరిశ్రమ కాదని, అందువల్ల అప్పీలుదారు కార్మికుడు కాదని మరియు అతను ఎటువంటి నిర్ధారణను క్లెయిమ్ చేయలేడని కారణంతో ఆ సూచనను కొనసాగించలేమని తిరస్కరించారు. బాధపడ్డ అప్పీలుదారు రిట్ పిటిషన్ దాఖలు చేయడం ద్వారా హైకోర్టును ఆశ్రయించాడు మరియు ఆ తరువాత రిట్ అప్పీలు కూడా దాఖలు చేశారు, కానీ అది విజయవంతం కాలేదు. అందుకే ఈ విజ్ఞప్తి. ఈ న్యాయస్థానం ముందు ఉన్న సమస్యలు (a) బొంబాయి ఐరన్ అండ్ స్టీల్ లేబర్ బోర్డ్ అనేది పారిశ్రామిక వివాదాల చట్టం, 1947 లోని సెక్షన్ 2(j) యొక్క అర్థంలో ఒక పరిశ్రమ కాదా; మరియు (b) ఇన్స్పెక్టర్ గా

పనిచేస్తున్న అప్పీలుదారు I.D చట్టం, 1947 లోని సెక్షన్ 2 (s) లో నిర్వచించిన విధంగా కార్మికుడు కాదా?.

పారిశ్రామిక వివాదాల చట్టంలోని నిబంధనలను ఆకర్షించడానికి ప్రతివాది బోర్డు ఒక పరిశ్రమ కాదనే వాదనను ఎవరైనా వాదించడం లేదా అంగీకరించడం వ్యర్థమని అప్పీలుదారు తరఫున వాదించారు మరియు తదనుగుణంగా హైకోర్టు అప్పీలుదారుకు అనుకూలంగా తీర్పు ఇచ్చి మరియు కార్మికుడిగా అప్పీలుదారు వాదన యొక్క అర్హతలపై తీర్పు కోసం, ఈ విషయాన్ని లేబర్ కోర్టుకు పంపి ఉండాలి ఎందుకంటే లేబర్ కోర్టు తన తీర్పులో అప్పీలుదారు పారిశ్రామిక వివాదాల చట్టంలోని సెక్షన్ 2(j) అర్థంలో ఉన్న పరిశ్రమలో ఉద్యోగం చేయలేదని మాత్రమే పరిగణనలోకి తీసుకోలేదు.

లేబర్ కోర్టు మరియు హైకోర్టు సంబంధిత సూత్రాల ప్రకారం వాస్తవాలను క్షుణ్ణంగా పరిశీలించి, అప్పీలుదారు వాదనను బలమైన మరియు నమ్మదగిన కారణాల వల్ల తిరస్కరించినందున, ఈ అప్పీలులో జోక్యం అవసరం లేదని ప్రతివాదుల తరపున వాదించారు.

ఈ అప్పీలును కొట్టివేస్తూ, ఈ కోర్టు

నిర్ణయం: 1.1. కార్మిక కోర్టు మరియు హైకోర్టు పారిశ్రామిక వివాదాల చట్టంలోని సెక్షన్ 2(s) అర్థంలో అప్పీలుదారుని స్థితిపై సందేహాలను వెలిబుచ్చాయి మరియు ప్రతివాది-బోర్డు పరిశ్రమ కాదా అనే అంశంపై తీర్పు ఇవ్వడానికి బదులుగా అలా చేయకుండా ఉండాలి మరియు పరిమితిలో తీర్పు ఇవ్వడానికి అప్పీలుదారు స్థితి గురించి ప్రశ్నను తీసుకొని, నమోదు చేయబడిన తీర్పుకు వ్యతిరేకంగా ఉంటే అప్పీలుదారు పెద్ద సమస్యపై తీర్పు ఇవ్వడానికి దూరంగా ఉన్నారు. ఈ పెద్ద సమస్యను అది పూర్తిగా అవసరమైన సందర్భంలోనే పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి మరియు దానికి ముందు ఉన్న క్లెయిమ్‌ను వేరే విధంగా పరిష్కరించగలిగే సందర్భంలో కాదు. దీని ప్రకారం, ఈ కోర్టు అప్పీలుదారుడు కార్మికుడా కాదా అనే దాని స్థితిని మొదటి దశలో పరిష్కరించాల్సి ఉంటుంది. చట్టంలోని సెక్షన్ 2 (j) ప్రకారం పరిశ్రమ అంటే ఏమిటో పరిశీలించడానికి, బెంగళూరు నీటి సరఫరా కేసులో ఈ కోర్టు నిర్ణయంతో సహా కోర్టు యొక్క అనేక నిర్ణయాలలో ఈ సూత్రం అధికారికంగా నిర్దేశించబడింది.[630-E, F, G; 631-A, B]

బెంగళూరు నీటి సరఫరా మరియు మురుగునీటి పారుదల బోర్డు, మొదలైనవి వర్సెస్ A.రాజప్ప మరియు ఇతరులు తదితరులు, [1978] 2 SCC 213, పై ఆధారపడబడింది.

1.2. ఒక ఉద్యోగి హోదాను నిర్ణయించడంలో అతని హోదా మాత్రమే నిర్ణయాత్మకమైనదని చెప్పలేము మరియు నిజంగా పరిగణనలోకి తీసుకోవలసిన విధుల స్వభావం మరియు అతనికి ఇవ్వబడిన అధికారాలు అలాగే అతనికి కేటాయించబడిన విధి. సర్వీస్ యొక్క ప్రధాన స్వభావమే నిజమైన మరియు సరైన పరీక్ష అవుతుంది, ఇన్స్పెక్టర్ అధికారాలు మరియు అతనిపై విధించబడిన విధులు మరియు బాధ్యతలు ఒకేలా ఉంటాయి మరియు ప్రజా న్యాయ రంగంలో విచారణ సంస్థతో సమానంగా ఉంటాయి. అందువల్ల అప్పీలుదారుడు ఏదైనా నిబంధన పత్రం, నైపుణ్యం కలిగిన, నైపుణ్యం లేని, సాంకేతిక, కార్యాచరణ, గుమస్తా లేదా పర్యవేక్షక పనిని చేయడంలో నిమగ్నమై ఉన్నట్లు పరిగణించలేము మరియు అనుకోకుండా తన విధులను నిర్వర్తించే సమయంలో అతను సాక్ష్యాల నమోదు చేయాల్సి వచ్చింది, అతను చేసిన విధులు 'ఇన్స్పెక్టర్' పదవిని మార్చడానికి దారితీయవు మరియు కార్మికుడి నిర్వచనంలోకి రాదు. [633-D, E; 634-A, B]

HR. అద్వంతయ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ సాండోజ్ (ఇండియా) లిమిటెడ్ మరియు ఇతరులు, [1994] 5 SSC 737, అనుసరించబడింది.

1.3. ప్రస్తుత కేసులో లేబర్ కోర్టు రూపొందించిన అంశాల్లో ఒకటి అప్పీలుదారు చట్టంలోని సెక్షన్ 2(j) ప్రకారం శ్రామికుడా అనేది. భావార్ధకంగా మరియు అప్పీలుదారునికి వ్యతిరేకంగా అవుననే సమాధానం ఇస్తూ, ఉద్యోగిని ప్రాసిక్యూట్ చేయడమే తన ప్రధాన కర్తవ్యమని అప్పీలుదారు అంగీకరించారని, రిజిస్టర్ల నిర్వహణ మినహా మరే క్లరికల్ విధులను పేర్కొనలేదని కోర్టు పేర్కొంది. అందువల్ల ఇన్స్పెక్టర్‌గా నియమించబడిన అప్పీలుదారుడు గుమాస్తా పని చేస్తున్నాడని చెప్పలేము. అందువల్ల అప్పీలుదారుడు ఒక కార్మికు అని చెప్పలేము. [632-G; 633-A, B]

2. అప్పీలుదారు కార్మికుడని లేబర్ కోర్టు తీర్పును ఏకసభ్య న్యాయమూర్తి అలాగే హైకోర్టు ద్విసభ్య ధర్మాసనం సమర్థించింది. అందువల్ల ఈ అంశాన్ని వారు ఇప్పటికే పరిగణనలోకి తీసుకున్నందున, ఈ కోర్టు లేబర్ కోర్టు/హైకోర్టును తిరిగి తీర్పు చెప్పమని ఆదేశించడానికి ఎటువంటి సమర్థన లేదు. [633-C]

సివిల్ అప్పీలు అధికార పరిధి: సివిల్ అప్పీ నెం.11189/1995.

బాంబే హైకోర్టు 24.4.91 తేదీన W.P. నెం.1808/1987లోని A.నెం.337/91 లో ఇచ్చిన తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు ప్రకారం ఉత్పన్నమైనది.

అప్పీలుదారు తరపున శ్రీమతి ఇందిరా జైసింగ్, సంజోయ్ ఘోష్, శ్రీమతి జయనా కొఠారి, చిరాగ్ M. ష్రాఫ్ మరియు M.N . ష్రాఫ్ ఉన్నారు.

ప్రతివాదుల తరపున S.S నాఫ్డే, శ్రీమతి లతా దేశాయ్, S.N. సింగ్ మరియు విమల్ దేవ్.

కోర్టు ఈ క్రింది తీర్పును వెలువరించింది

రాజు, న్యాయమూర్తి. ఈ అప్పీలులో రెండు ముఖ్యమైన ప్రశ్నలు ఉన్నాయిః

"(a) మహారాష్ట్ర మాథాడి, హమాల్ మరియు ఇతర చేతి పనివారు (ఉపాధి మరియు సంక్షేమ నియంత్రణ) చట్టం, 1969 నిబంధనల ప్రకారం ఏర్పాటు చేయబడిన బాంబే ఐరన్ అండ్ స్టీల్ లేబర్ బోర్డు, ఇకపై "చట్టం" గా సూచించబడుతుంది, ఇది పారిశ్రామిక వివాదాల చట్టం, 1947 లోని సెక్షన్ 2 (j) యొక్క అర్థంలో పరిశ్రమ నిర్వచనంలోకి వస్తుందా; మరియు

(b) సెక్షన్ 15 కింద నిర్దేశించిన విధులు, అధికారాలు మరియు బాధ్యతలను నిర్వర్తిస్తూ, సంబంధిత సమయంలో ఇన్స్పెక్టర్‌గా నియమించబడి పనిచేస్తున్న అప్పీలుదారుడు, ID చట్టం, 1947 లోని సెక్షన్ 2(s) లో నిర్వచించిన "కార్మికుడు" యొక్క వివరణకు అనుగుణంగా ఉన్నారా లేదా.

అప్పీలుదారుడు 13.3.79 నుండి బాంబే ఐరన్ మరియు స్టీల్ లేబర్ బోర్డ్ [ఇకపై "బోర్డ్" అని పిలుస్తారు] లో ఇన్స్పెక్టర్‌గా పనిచేస్తున్నాడు, 10.3.79న నియమించబడ్డారు. అటువంటి నియామకంపై, అప్పీలుదారుని మూడు నెలల కాలానికి పరిశీలనలో ఉంచారు మరియు 21 నెలల సర్వీస్ తరువాత, 17.12.80న తొలగింపు ఉత్తర్వు జారీ చేయబడింది. అప్పీలుదారు ప్రకారం, అతను పర్యవేక్షణ, ఎగవేతదారులను గుర్తించడం, గుమాస్తా స్వభావం గల ఇతర పనులు, రిజిస్టరులు, ఫైళ్ల నిర్వహణ, నివేదికల తయారీ మొదలైన పనులను చేస్తున్నాడు. వివాదం లేవనెత్తినప్పుడు, I.D. చట్టంలోని సెక్షన్ 10 (1) మరియు సెక్షన్ 12 (5) కింద తీర్పు కోసం బొంబాయిలోని మొదటి కార్మిక కోర్టుకు సూచనలు చేయబడింది. 18.7.86 తేదిన అవార్డు ద్వారా, బోర్డు 'పరిశ్రమ' కాదని మరియు అప్పీలుదారుడు 'పరిశ్రమ' లో ఉద్యోగం చేయనందున, అతను 'కార్మికుడు' అనే నిర్వచనంలోకి రాలేదని నమోదు చేసిన ఫలితాలపై, సూచనను నిర్వహించలేనిదిగా తిరస్కరించారు, అయితే లేబర్ కోర్టు కూడా అప్పీలుదారు కార్మికుడు కాదని ఒక నిర్ధారణను నమోదు చేసింది. అప్పీలుదారు ఎటువంటి స్వయంచాలిత లేదా నిర్ణయించిన ధృవీకరణను క్లెయిమ్ చేయలేదని

మరియు కేవలం ప్రొబేషనరు అయినందున ఇన్‌స్పెక్టర్ పదవికి తగినవారు కాదని తేలితే అతని సర్వీస్ ను రద్దు చేయబడతాయని లేబర్ కోర్టు కూడా కనుగొంది.

అప్పీలుదారు ఈ విషయాన్ని సింగిల్ జడ్జి ముందు రిట్ పిటిషన్ ద్వారా కొనసాగించాడు మరియు బాంబే హైకోర్టు డివిజన్ బెంచ్ ముందు అప్పీలు కూడా విఫలమైంది, ఫలితంగా ఈ అప్పీలు దాఖలు చేయబడింది. అప్పీలుదారుడి తరపున సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీమతి ఇందిరా జైసింగ్ మరియు ప్రతివాదుల తరపున సీనియర్ న్యాయవాది శ్రీ S.S. నాఫ్డే వాదనలు వినిపించారు. బెంగళూరు నీటి సరఫరా మరియు మురుగునీటి బోర్డు, మొదలైనవి వర్సెస్ A. రాజప్ప మరియు ఇతరులు, [1978] 2 SCC 213] లో నివేదించబడిన ఈ కోర్టు నిర్ణయంపై బలంగా ఆధారపడటం జరిగింది, అంతేకాకుండా D.N. బెనర్జీ వర్సెస్ P.R. ముఖర్జీ మరియు ఇతరులు, [1953] SCR 302 = AIR 1953 SC 58; నాగ్‌పూర్ నగర కార్పొరేషన్ వర్సెస్ దాని ఉద్యోగులు మరియు ఇతరులు, [1960] 2 SCR 942 = AIR 1960 SC 675]; విశాఖపట్నం డాక్ లేబర్ బోర్డు వర్సెస్ స్టీవ్‌డోర్స్ అసోసియేషన్, విశాఖపట్నం మరియు ఇతరులు, [1971] 2 SCR 303 = AIR (1970) SC 1626, HR. అద్యంతయ మరియు ఇతరులు వర్సెస్ సాండోజ్ (ఇండియా) Ltd మరియు ఇతరులు, [1994] 5 SCC 737 మరియు డాక్ లేబర్ బోర్డ్, విశాఖపట్నం వర్సెస్ ఇండస్ట్రియల్ ట్రిబ్యునల్ మరియు మరొకరు [(1996) 1 లేబర్ లా జర్నల్ 5] లో ఆంధ్రప్రదేశ్ హైకోర్టు ఏకసభ్య న్యాయమూర్తి.

బెంగళూరు నీటి సరఫరా మరియు మురుగునీటి బోర్డు కేసులో (పైన పేర్కొన్న) ఈ కోర్టు తీర్పు వెలువరించిన తరువాత, I.D. చట్టంలోని నిబంధనలను ఆకర్షించే విధంగా బోర్డు ఒక పరిశ్రమ కాదనే వాదనను ఎవరైనా వాదించడం లేదా అంగీకరించడం వ్యర్థమని మరియు ఈ అంశంపై హైకోర్టు అప్పీలుదారునికి అనుకూలంగా తీర్పు చెప్పి అప్పీలుదారు తరఫు సీనియర్ న్యాయవాది వాదించారు. అప్పీలుదారుడు కార్మికుడా కాదా అనే వాదనలోని అర్హతలపై తీర్పు కొరకు లేబర్ కోర్టును ఆశ్రయించింది, ఎందుకంటే అప్పీలుదారు 'కార్మికుడు' అనే వాదనపై లేబర్ కోర్టు ఒక తీర్పును నమోదు చేయడానికి ఎంచుకుంది, ఎందుకంటే అతను చట్టంలోని సెక్షన్ 2 (j) అర్థంలో ఏ 'పరిశ్రమ'లోనూ పని చేయలేదనే కారణంతో అతనిపై కేసు నమోదు చేయడానికి ఎంచుకుంది. ప్రతివాది తరపు సీనియర్ న్యాయవాది, సమాన తీవ్రతతో, లేబర్ కోర్టు మరియు హైకోర్టు (ఏకసభ్య న్యాయమూర్తి అలాగే ద్విసభ్య ధర్మాసనం) ఈ విషయాన్ని నియంత్రించే సరైన మరియు సంబంధిత చట్ట సూత్రాల ఉద్దేశాలలో కేసులోని వాస్తవాలను క్షుణ్ణంగా పరిశీలించాయని మరియు అప్పీలుదారుడి

వాదనను సరైన మరియు నమ్మదగిన కారణాల వల్ల తిరస్కరించారని మరియు అందువల్ల, అప్పీలుదారుడి సందర్భంలో ఈ అప్పీలులో ఎటువంటి జోక్యం అవసరం లేదని కోరారు. ఈ చట్టంలోని నిబంధనలు మరియు బొంబాయి ఐరన్ & స్టీల్ రక్షణ లేని కార్మికుల కోసం రూపొందించిన పథకంపై కూడా మా దృష్టిని ఆకర్షించారు.

ఇరుపక్షాల న్యాయవాదులు సమర్పించిన విషయాలను జాగ్రత్తగా పరిశీలించిన తరువాత, లేబర్ కోర్టు మరియు హైకోర్టు I.D. చట్టంలోని సెక్షన్ 2(s) అర్థంలో అప్పీలుదారుడు కార్మికుడిగా ఉన్న స్థితిపై సందేహాలను కలిగి ఉన్న సందర్భంలో, ప్రతివాది–బోర్డు ఒక పరిశ్రమా కాదా అనే దానిపై మొదటి సందర్భంలో తీర్పును ప్రారంభించే బదులు, పారిశ్రామిక వివాదాల చట్టంలోని నిబంధనలను ఆకర్షించడానికి మరియు అలా చేయకుండా ఉండి, అప్పీలుదారుడి స్థితి గురించిన ప్రశ్నను విచారణకు స్వీకరించి ఉండాల్సిందని మరియు నమోదు చేయబడిన తీర్పు వ్యతిరేకంగా ఉంటే, వివిధ రకాల ఇతర ఉద్యోగులను ప్రభావితం చేసే పెద్ద అంశంపై తీర్పు ఇవ్వకుండా ఉండాలని మేము భావిస్తున్నాము. ఈ పెద్ద సమస్యను పూర్తిగా అవసరమైన సందర్భంలో మాత్రమే పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి మరియు పరిశ్రమ స్వభావం మరియు స్వభావాన్ని వివరించకుండా దాని ముందున్న క్లెయిమ్‌ను వేరే విధంగా పరిష్కరించగలిగే సందర్భంలో కాదు. ఈ కారణంగా మరియు ప్రతివాదుల తరపున సీనియర్ న్యాయవాది చేసిన వాదనను పరిగణనలోకి తీసుకుని, అప్పీలుదారుడు 'వర్క్‌మ్యాన్' నిర్వచనంలోకి వస్తాడా లేదా అనే ప్రశ్నను బోర్డు ఒక పరిశ్రమ అనే భావంపై పరిగణించవచ్చు, కాబట్టి మేము అప్పీలుదారుడు కార్మికుడా కాదా అనే దాని స్థితిని మొదటి దశలోనే పరిష్కరించాలని ప్రతిపాదిస్తున్నాము మరియు అంశంపై మా నిర్ణయం కారణంగా అవసరమైతే, మా పరిశీలన మరియు నిర్ణయం కోసం పెద్ద సమస్యను చేపట్టాలని ప్రతిపాదిస్తున్నాము. పారిశ్రామిక వివాదాల చట్టం ప్రకారం పరిశ్రమ అంటే ఏమిటి మరియు సెక్షన్ 2(j) లోని 'పరిశ్రమ' నిర్వచనానికి సమాధానమిచ్చే సంస్థలు లేదా కార్యకలాపాలు ఏమిటి అనే ప్రశ్నను ఈ కోర్టు అనేక నిర్ణయాలలో అధికారికంగా నిర్దేశించబడింది, వీటిలో బెంగళూరు నీటి సరఫరా మరియు మురుగునీటి పారుదల బోర్డు కేసు (పైన పేర్కొన్న)లో ఉన్న తీర్పు కూడా ఉంది మరియు మిగిలి ఉన్నది వ్యక్తిగత కేసులకు వర్తించడం, ఇచ్చిన కేసులో కార్యాచరణ లేదా సంస్థ లేదా సంస్థ లక్షణాన్ని దానిలో నిర్దేశించిన సూత్రాల ఆధారంగా నిర్ణయించడం. చట్టంలో ఈ స్థితిని దృష్టిలో ఉంచుకుని, అప్పీలుదారు స్థితికి సంబంధించి మొదట ప్రశ్న యొక్క తీర్పును చెప్పడం మరింత అవసరం అవుతుంది.

అప్పీలుదారు వివాదాస్పదంగా నియమించబడ్డాడు మరియు సెక్షన్ 15 కింద అతనికి ఇవ్వబడిన అధికారాలను మరియు విధులు మరియు బాధ్యతలను వినియోగించడానికి చట్టంలోని సెక్షన్ 15 కింద ఊహించిన విధంగా సంబంధిత సమయంలో ఇన్స్పెక్టర్‌గా పనిచేస్తున్నారు. పైన పేర్కొన్న నిబంధనను సంగ్రహించడం ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది, ఇది ఈ క్రింద విధముగా ఉంది:

"15. (1) బోర్డు ఈ చట్టం లేదా ఏదైనా పథకం ప్రయోజనాల కోసం సూచించిన అర్హతలను కలిగి ఉన్న ఇన్స్పెక్టర్‌లకు తగినట్లుగా భావించే వ్యక్తులను నియమించవచ్చు మరియు వారి అధికార పరిధి పరిమితులను నిర్వచించవచ్చు.

(2) ఈ విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేసిన ఏవైనా నియమాలకు లోబడిన, ఒక ఇన్స్పెక్టర్ –

(a) ఏదైనా రిజిస్టరు, వేతనాల నమోదును లేదా ఏదైనా పథకం కింద ఉంచడానికి లేదా ప్రదర్శించడానికి అవసరమైన నోటీసులను పరిశీలించే ఉద్దేశ్యంతో మరియు తనిఖీ కోసం దానిని సమర్పించాల్సిన అవసరం ఉన్నందున, అసురక్షిత కార్మికులు పనిచేసే ఏదైనా ప్రాంగణం లేదా ప్రదేశం లేదా ఏదైనా షెడ్యూల్డ్ ఉద్యోగంలో అసురక్షిత కార్మికులకు పని ఇవ్వబడిన చోట, అతను తగినట్లుగా భావించే సహాయకులతో అన్ని సహేతుకమైన సమయాల్లో ప్రవేశించి, శోధించడం;

(b) అటువంటి ప్రాంగణంలో లేదా ప్రదేశంలో అతను కనుగొన్న ఏ వ్యక్తినైనా పరీక్షించి, అతను అక్కడ పనిచేస్తున్న అసురక్షిత కార్మికుడు లేదా అక్కడ పని ఇవ్వబడిన అసురక్షిత కార్మికుడు అని నమ్మడానికి సముచితమైన కారణం ఉంది;

(c) అసురక్షిత కార్మికుడికి లేదా అసురక్షిత కార్మికుల బృందానికి ఏదైనా పనిని ఇచ్చే ఏ వ్యక్తి అయినా, ఆ పని ఇవ్వబడిన వ్యక్తుల పేర్లు మరియు చిరునామాలకు సంబంధించి మరియు ఆ పనికి చేసిన లేదా చెల్లించాల్సిన చెల్లింపులకు సంబంధించి, తనకు ఇవ్వగల అధికారంలో ఉన్న ఏదైనా సమాచారాన్ని ఇవ్వాలని ఆదేశించడం;

(d) ఈ చట్టం లేదా పథకం కింద ఒక యజమాని నేరం చేశాడని అతను నమ్మడానికి కారణం ఉన్న నేరానికి సంబంధించి, అతను సంబంధితంగా భావించే విధంగా, అటువంటి రిజిస్టర్లు, వేతనాల నమోదులు, నోటీసులు లేదా వాటి భాగాల కాపీలను స్వాధీనం చేసుకోవచ్చు లేదా తీసుకోవచ్చు;

(e) నిర్దేశించబడిన ఇతర అధికారాలను వినియోగించవచ్చు:

అయితే, ఈ సెక్షన్ యొక్క నిబంధనల ప్రకారం ఎవరూ తనను తాను దోషిగా నిర్ధారించుకునే ఏ ప్రశ్నకైనా సమాధానం ఇవ్వవలసిన అవసరం లేదు లేదా ఏదైనా ప్రకటన చేయవలసిన అవసరం లేదు.

(3) ఈ సెక్షన్ కింద నియమించబడిన ప్రతి ఇన్స్పెక్టర్‌ను భారత శిక్షాస్మృతిలోని సెక్షన్ 21 యొక్క అర్థంలో ప్రభుత్వ ఉద్యోగిగా పరిగణించబడతారు."

ఈ చట్టంలోని సెక్షన్ 17B ప్రకారం, ఇన్‌స్పెక్టర్ లేదా బోర్డు లేదా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో ప్రత్యేకంగా అధికారం ఇచ్చిన వ్యక్తి లిఖితపూర్వకంగా చేసిన ఫిర్యాదుపై తప్ప, ఏ లేబర్ కోర్టు కూడా ఈ చట్టం ద్వారా లేదా చట్టం కింద శిక్షార్హమైన ఏ నేరాన్ని విచారణకు తీసుకోకూడదు. ప్రసూతి ప్రయోజన చట్టం, 1961 లోని నిబంధనలను అమలు చేసే ఉద్దేశ్యంతో ఇన్‌స్పెక్టర్‌గా పరిగణించబడటానికి చట్టం కింద నియమించబడిన ఇన్‌స్పెక్టర్‌కు తెలియజేయడానికి సెక్షన్ 20 వీలు కల్పిస్తుంది. చట్టంలోని సెక్షన్ 3, ఏదైనా షెడ్యూల్డ్ ఉద్యోగం లేదా ఉద్యోగాలలో యజమానులు మరియు అసురక్షిత కార్మికుల నమోదు కోసం ఒక పథకాన్ని రూపొందించడానికి మరియు నమోదిత అసురక్షిత కార్మికుల పని నియమ నిబంధనలను నియంత్రించడానికి మరియు అటువంటి ఉద్యోగాలలో సాధారణ సంక్షేమం కోసం కూడా నిబంధనలు రూపొందించడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి అధికారం ఇస్తుంది మరియు వాస్తవానికి ప్రశ్నలోని కార్మికుల తరగతి లేదా వర్గానికి, బాంబే ఐరన్ & స్టీల్ అన్‌ప్రొటెక్టెడ్ వర్కర్స్ (ఆర్థిక ఉపాధి మరియు సంక్షేమ నియంత్రణ) పథకం, 1970 అని పిలువబడే ఒక పథకాన్ని రూపొందించి, సక్రమంగా ప్రచురించారు.

ఈ కేసులో లేబర్ కోర్టు రూపొందించిన మొత్తం ఐదు అంశాలలో మొదటి అంశానికి మరియు పారిశ్రామిక వివాదాల చట్టంలోని సెక్షన్ 2(s) ప్రకారం అప్పీలుదారుడు 'కార్మికుడు' కాదా అనే దానికి భావార్ధకంగా మరియు వ్యతిరేకంగా సమాధానం ఇవ్వబడింది. రికార్డులో ఉంచిన విషయాలను ధృవీకరించిన తరువాత ఈ నిర్ణయానికి రావడంలో లేబర్ కోర్టు ఈ క్రింది విధంగా పేర్కొంది:

> " .... కాబట్టి, వాస్తవాల ప్రకారం, శ్రీ మహస్వద్కర్ రిజిస్టర్లను రాయడం తప్ప మరే గుమాస్తా విధులను పేర్కొనలేదని చెప్పవచ్చు. దీనికి విరుద్ధంగా, యజమానులను విచారించడం తన ప్రధాన విధి అని ఆయన అంగీకరించాడు. ఈ పరిస్థితులలో, మథాడి చట్టం ప్రకారం నియమించబడిన ఇన్స్పెక్టర్ ప్రధానంగా గుమాస్తా పని చేస్తున్నారని చెప్పలేము. ఆయన కొంత రచనా పని చేయవలసి రావచ్చు కానీ అది శ్రీ మహస్వద్కర్

> ప్రధాన కర్తవ్యం కాదు .... వాస్తవాల విషయానికొస్తే, శ్రీ మహస్వద్కర్ విధులు మతాధికారుల స్వభావాన్ని కలిగి ఉన్నాయని ఆయన తరపున న్యాయవాది చేసిన వాదనతో నేను ఏకీభవించను." [పేరా 13]

లేబర్ కోర్టు నమోదు చేసిన ఈ వాస్తవాన్ని ఏకసభ్య న్యాయమూర్తి ధృవీకరించారు, "పిటిషనర్ 'కార్మికుడు' కాదని మొదటి లేబర్ కోర్టు తీర్పును కూడా నేను సమర్థిస్తున్నాను" అని పేర్కొన్నారు. [పేరా 16] ఇవన్నీ ఉన్నప్పటికీ, ఈ అంశాన్ని లేబర్ కోర్టు లేదా హైకోర్టు రిట్ పిటిషన్‌లో పరిగణనలోకి తీసుకోలేదని చెప్పలేము మరియు ఈ కోర్టు లేబర్ కోర్టు లేదా హైకోర్టును మరోసారి ఈ ప్రశ్నకు నిర్ణయం చూపమని ఆదేశించాల్సిన అవసరం లేదా సమర్థన ఉంది.

నిస్సందేహంగా, ఉద్యోగి హోదాను నిర్ణయించడంలో, అతని హోదా మాత్రమే నిర్ణయాత్మకమైనది అని చెప్పలేము మరియు అతని విధుల స్వభావం, అతనికి ఇవ్వబడిన అధికారాలు, అలాగే అతనికి కేటాయించిన విధులు నిజంగా పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి. మొత్తం సంస్థ ఒక పరిశ్రమ అయినప్పటికీ, నిర్వచనం ప్రకారం కార్మికులు కాని వారికి ఆ హోదా వల్ల ప్రయోజనం ఉండకపోవచ్చు. సేవల ప్రధాన స్వభావమే నిజమైన మరియు సరైన పరీక్ష అవుతుంది. ప్రభుత్వ కార్యకలాపాలు స్వచ్ఛమైనవి మరియు సరళమైనవి, పరిపాలనాపరమైనవి మరియు ప్రభుత్వ స్వభావం కలిగినవి లేదా దానికి యాదృచ్ఛికమైనవి, వాటిని 'పారిశ్రామిక' స్వభావం గలవిగా వర్ణించలేము, అవి ప్రభుత్వ శాఖ ద్వారా లేదా ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటు చేయబడిన చట్టబద్ధమైన సంస్థ ద్వారా నిర్వహించబడతాయి, దీనికి అటువంటి విధులలో ఏదైనా లేదా అంతకంటే ఎక్కువ అప్పగించబడతాయి లేదా ఇవ్వబడతాయి: ఈ సందర్భంలో, చట్టంలోని సెక్షన్ 15 మరియు పథకం నిబంధనల నుండి వెల్లడించినట్లుగా, ఉద్యోగి ప్రాథమిక విధులు మరియు ఉపాధి ప్రధాన ఉద్దేశ్యం మరియు లక్ష్యం సంక్షేమ పథకాన్ని సమర్థవంతంగా అమలు చేయడంలో కొన్ని నిర్దిష్ట చట్టబద్ధమైన విధులను మాత్రమే నిర్వర్తించడం, తద్వారా ఒక నిర్దిష్ట శ్రమ విభాగాన్ని మెరుగుపరచడం మరియు పునరావాసం కల్పించడం మరియు అవసరమైతే, చట్టంలోని నిబంధనలు, నియమాలు మరియు పథకం యొక్క నిబంధనలను ఉల్లంఘించిన వ్యక్తిపై విచారణ జరపడానికి అధిక స్థాయి విచక్షణ మరియు అధికారాన్ని వినియోగించాల్సిన అవసరం ఉన్న అతని స్వంత నిర్ణయం ఆధారంగా, సెక్షన్ 2 (s) యొక్క భాషకు మరియు ID చట్టం, 1947 యొక్క ఉద్దేశ్యం మరియు ఉద్దేశ్యానికి వ్యతిరేకంగా హింస చేయకుండా, అతనికి ఇంకా 'కార్మికుడు' హోదాను కేటాయించవచ్చని అప్పీలుదారు తరపున చేసిన వాదనకు మేము మా ఆమోదం తెలియజేయలేము. అంతేకాక, ఈ చట్టం

కింద నియమించబడిన ఇన్స్పెక్టర్ అధికారాల స్వభావాన్ని మరియు దానిని ఉపయోగించే విధానాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకున్నప్పటికీ, మా దృష్టిలో, అప్పీలుదారుడు ఏదైనా మాన్యువల్, నైపుణ్యం లేని, నైపుణ్యం కలిగిన, సాంకేతిక, కార్యాచరణ, గుమాస్తా లేదా పర్యవేక్షక పనిలో నిమగ్నమై ఉన్నట్లు పరిగణించబడదు మరియు అతను తన విధులను నిర్వర్తించే క్రమంలో అతను కూడా నిర్వహించాల్సి ఉంటుంది. యాదృచ్ఛికంగా, అతను రోజువారీగా నిర్వర్తించిన విధులను రుజువు చేసే నామెదులు, ఇన్స్పెక్టర్ పదవిని పైన గమనించిన వాటిలో దేనిలోనైనా మార్చడానికి దారితీయదు, ఇది లేకుండా, ఈ కోర్టు యొక్క రాజ్యాంగ ధర్మాసనం H.R.అద్యంతయ కేసులో (పైన పేర్కొన్న) ఇచ్చిన తీర్పు ప్రకారం, పిటిషనర్ 'కార్మికుడు' నిర్వచనం పరిధిలోకి రాలేదు. ఇన్స్పెక్టర్ యొక్క అధికారాలు మరియు అతనిపై విధించబడిన విధులు మరియు బాధ్యతలు చట్టాన్ని అమలు చేసే సంస్థ లేదా అధికారంతో సమానంగా ఉంటాయి మరియు ప్రజా న్యాయ రంగంలో ప్రాసిక్యూటింగ్ ఏజెన్సీతో సమానంగా ఉంటాయి.

పర్యవసానంగా, అప్పీలుదారునికి ఉపశమనం నిరాకరిస్తూ హైకోర్టు చేసిన తుది నిర్ణయంలో మాకు ఎటువంటి లోపం కనిపించడం లేదు. ఈ నేపథ్యంలో, మేము విస్తృతమైన అంశాన్ని నిర్ణయించాల్సిన అవసరం లేదు, మరియు ఆ ప్రశ్నను తగిన సందర్భంలో, అవసరం అనిపించినప్పుడే పరిగణించేందుకు తెరిచి ఉంచుతున్నాము. అప్పీలు విఫలమైంది మరియు కొట్టివేయబడింది. ఖర్చులు లేవు.

అప్పీలు కొట్టివేయబడింది.